

Powiślańska Akademia Nauk Stosowanych
Wdział Nauk o Zdrowiu

Filia w Toruniu

PROGRAM STUDIÓW

dla kierunku

PIEŁĘGNIARSTWO

od roku akademickiego 2024/2025

Studia drugiego stopnia
forma niestacjonarna
profil praktyczny

Toruń 2026

Spis treści

1. Ogólna charakterystyka prowadzonych studiów	3
1.1 Nazwa kierunku studiów.....	3
1.2 Poziom kształcenia.....	3
1.3 Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji	3
1.4 Profil kształcenia	3
1.5 Forma studiów	3
1.6 Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia.....	3
1.7 Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	3
1.8 Przyporządkowanie kierunku studiów do obszaru lub obszarów kształcenia.....	3
1.9 Dziedziny nauki i dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty uczenia się.....	3
1.10 Ogólne cele kształcenia oraz możliwości zatrudnienia (typowe miejsca pracy) i kontynuacji kształcenia przez absolwentów studiów	4
1.11 Wskazanie związku z misją Uczelni i strategią jej rozwoju	5
1.12 Wnioski z analizy wyników monitoringu karier zawodowych absolwentów.....	7
1.13 Podstawy prawne kształcenia praktycznego	9
2. Opis efektów uczenia się.....	9
2.1 Ogólne efekty uczenia się	9
2.3 Szczegółowe efekty uczenia się.....	12
3. Opis programu studiów.....	23
3.1 Zajęcia zorganizowane – liczba godzin i punktów ECTS	23
3.2 Zakres praktyk zawodowych	26
3.3 Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne	26
3.4 Przedmioty do wyboru	27
3.5 Harmonogram realizacji programu studiów	27
3.6 Opis przedmiotów zajęć.....	28
4. Metody i formy kształcenia	28
4. Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe.....	30
4.1 Cel kształcenia praktycznego.....	31
4.2 Zasady kształcenia praktycznego.....	31
4.3 Wymiar i zakres zajęć praktycznych i praktyk zawodowych.....	32
4.4 Rodzaj i wymiar godzin w semestrach dla zajęć praktycznych i praktyk zawodowych	34
4.5 Infrastruktura prowadzenia kształcenia praktycznego i dobór placówek	35
5. Warunki zaliczenia kształcenia praktycznego	35
6. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się	35
6.1 Metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się:	35
6.2 Zaliczenie warunkowe przedmiotu	37
7. Proces dyplomowania.....	37
8. Osoby prowadzące kształcenie	38
8.1 Odpowiedzialność nauczyciela prowadzącego zajęcia.....	38
9. Załączniki do programu studiów	40
Wykaz tabel	41

1. Ogólna charakterystyka prowadzonych studiów

1.1 Nazwa kierunku studiów

— Pielęgniarstwo

1.2 Poziom kształcenia

— studia drugiego stopnia

1.3 Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji

— 7 Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji

1.4 Profil kształcenia

— praktyczny

1.5 Forma studiów

— niestacjonarne

1.6 Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia

— 4 semestry

— 120 punktów ECTS

1.7 Tytuł zawodowy nadawany absolwentom

— magister pielęgniarstwa

1.8 Przyporządkowanie kierunku studiów do obszaru lub obszarów kształcenia

Efekty uczenia się na studiach drugiego stopnia na kierunku pielęgniarstwo są przyporządkowane do jednego obszaru kształcenia.

1.9 Dziedziny nauki i dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty uczenia się

Efekty uczenia się na kierunku pielęgniarstwo, na studiach drugiego stopnia mieszczą się w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinach naukowych: nauki o zdrowiu, jako dyscypliny wiodącej oraz dyscyplinie nauki medyczne.

Tabela. 1 Przyporządkowanie punktów ECTS do dziedzin nauki i dyscyplin naukowych na kierunku pielęgniarstwo drugiego stopnia, cykl kształcenia 2024 – 2026

Pielęgniarstwo studia II stopnia			
Dziedzina nauki	Dyscyplina naukowa	Liczba punktów ECTS	Udział % ECTS mieszczący się w dyscyplinie naukowej
Dziedzina nauk medycznych i nauk o zdrowiu	Nauki medyczne	13	11%
	Nauki o zdrowiu	107	89%
Ogółem		120	100%

1.10 Ogólne cele kształcenia oraz możliwości zatrudnienia (typowe miejsca pracy) i kontynuacji kształcenia przez absolwentów studiów

Celem kształcenia na studiach drugiego stopnia na kierunku pielęgniarstwo jest przygotowanie pielęgniarek/pielęgniarzy jako wykwalifikowanej kadry kierowniczej. Absolwent posiada umiejętności: posługiwania się zaawansowaną wiedzą z obszaru nauk medycznych i nauk o zdrowiu w zakresie pielęgniarstwa; świadczenia zindywidualizowanej opieki w zakresie pielęgniarstwa; organizowania i nadzorowania opieki pielęgniarskiej; nawiązywania współpracy z członkami zespołu w zakresie doskonalenia jakości opieki; prowadzenia edukacji prozdrowotnej; wdrażania nowych metod, technik i rozwiązań organizacyjnych oraz identyfikowania obszarów podejmowania badań uczestniczenia w badaniach.

W zakresie wiedzy absolwent jest przygotowany do wykonania zawodu magistra **pielęgniarstwa**. Posiada szczegółową wiedzę z zakresu pielęgniarstwa oraz ogólną wiedzę z zakresu innych nauk medycznych. Wykazuje znajomość regulacji prawnych, zarządzania, dydaktyki, poradnictwa, promocji zdrowia, opieki i edukacji zdrowotnej, norm etycznych i deontologii odnoszących się do wykonywania zawodu pielęgniarki/pielęgniacza.

W zakresie umiejętności korzysta z aktualnej wiedzy dla zapewnienia bezpieczeństwa i wysokiego poziomu opieki. Udziela świadczeń w zakresie promowania, zachowania zdrowia i zapobiegania chorobom. Sprawuje całościową i zindywidualizowaną opiekę

nad pacjentem z chorobą przewlekłą i umierającym. Samodzielnie wykonuje zawód, zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej oraz holistycznego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie i respektowanie jego praw. Organizuje i nadzoruje pracę własną i pracę zespołu pielęgniarskiego, opracowuje założenia polityki kadrowej i dokonuje wyboru optymalnych metod nauczania i uczenia się oraz opracowuje i wdraża do praktyki zawodowej narzędzia monitorowania i oceny jakości opieki pielęgniarskiej. Nawiązuje też współpracę w zespołach opieki zdrowotnej oraz inicjuje i wspiera działania społeczności lokalnej na rzecz zdrowia.

W zakresie kompetencji społecznych skutecznie i z empatią porozumiewa się z pacjentem, posiada świadomość czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta. Posiada świadomość konieczności permanentnego, ustawicznego kształcenia się i rozwoju kadry pielęgniarskiej.

Absolwent kierunku Pielęgniarstwo, studia drugiego stopnia jest przygotowany do pracy:

- w publicznych i niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej na stanowiskach kierowniczych,
- w administracji państwowej i samorządowej oraz szkolnictwie,
- w instytucjach oświatowych,
- jako przedsiębiorca prowadzący własną działalność gospodarczą.

Po ukończonych studiach na kierunku pielęgniarstwo drugiego stopnia absolwent jest przygotowany do podjęcia studiów trzeciego stopnia (doktoranckich) i studiów podyplomowych.

1.11 Wskazanie związku z misją Uczelni i strategią jej rozwoju

Powiślańska Akademia Nauk Stosowanych (PANS) we wszystkich obszarach swej działalności, a także realizując misję, wizję i cele strategiczne, odwołuje się do tradycji najlepszych uczelni w kraju i poza jego granicami, a także założeń Europejskiego Obszaru Szkół Wyższych. Uczelnia zaprioritet uznaje niezależność myśli i postaw oraz hołduje powszechnie uznanym zasadom i wartościom akademickim. Uwzględniając procesy występujące na świecie, w tym m.in. globalizację, regionalizm, dynamicznie zmieniający się rynek pracy, Uczelnia przygotowuje kadry zdolne sprostać wymaganiom współczesnego rynku, kreując wśród studentów postawę otwartości, wzajemnego szacunku i tolerancji. Powiślańska Akademia Nauk Stosowanych należy do Uczelni, w których proces

internacjonalizacji jest priorytetowym od wielu lat. Od początku funkcjonowania PANS kadrze dydaktycznej i badawczo-dydaktycznej przyświeca idea wychowania studentów w poszanowaniu wolnościobywatelskiej i zasad etycznych. Powiślańska Akademia Nauk Stosowanych – czerpiąc doświadczenie z dwudziestopięcioletniej, własnej tradycji – pragnie tworzyć przyszłość Uczelni w oparciu o dotychczasowe zasady, które doprowadziły Uczelnię do obecnego wizerunku Uczelni na miarę XXI wieku tj. wizjonerstwo, kreatywność, odwaga podejmowania ryzyka. Przesłaniem Uczelni jest przyczynianie się do podwyższania jakości życia społeczeństwa przez tworzenie, poszerzanie i upowszechnianie wiedzy, kreowanie umiejętności jej wykorzystywania w praktyce oraz kształtowanie postaw. Uczelnia dbając o wysoką jakość kształcenia, jednocześnie uwzględnia w ofercie programowej potrzeby współczesnego rynku pracy oraz zasadę kształcenia przez całe życie (lifelong learning). PANS rozwija kontakty ze środowiskiem akademickim w kraju i poza jego granicami oraz z krajowym i regionalnym otoczeniem gospodarczym i społecznym. W szybko zmieniającym się świecie Uczelnia dąży do utrzymania swojej dotychczasowej roli tj. generowanie zmiany poprzez kształcenie i badania naukowe (upowszechnianie ich wyników) oraz reagowanie na nowe oczekiwania otoczenia wywołane przez tę zmianę. Uczelnia realizuje cele z udziałem całej Wspólnoty Uczelni.

Analiza zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy

Powiślańska Akademia Nauk Stosowanych wprowadziła Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia opierając się na dotychczasowych dobrych praktykach i doświadczeniach Uczelni, poszanowaniu autonomii i specyfiki jej jednostek organizacyjnych, a także na przeświadczeniu o konieczności stałego monitorowania, analizowania, oceniania i doskonalenia rozwiązań oraz działań służących podnoszeniu jakości kształcenia.

Na potrzeby dopełnienia działania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w PANS została powołana Rada Pracodawców (interesariusze zewnętrzni), w której składzie są m.in. przedstawiciele placówek medycznych takich jak:

- Copernicus Podmiot Leczniczy w Gdańsku,
- Wojewódzkiego Szpitala Zespołonego im. L. Rydygiera w Toruniu,
- Regionalnego Szpitala Specjalistycznego im. dr Władysława Biegańskiego w Grudziądzu,
- Szpitale Pomorskie Sp. z o.o.,
- EMC Szpital Zdrowie Kwidzyn,

- Szpital Specjalistyczny w Prabutach,
- Kociewskie Centrum Zdrowia.
- w składzie osobowym Rady Pracodawców PANS znajduje się przedstawiciel Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Gdańsku.

Posiedzenia Rady Pracodawców odbywają się nie rzadziej niż dwa razy w semestrze: na początkusemestru oraz na końcu. Głównymi zamierzeniami działania Rady Pracodawców jest ciągła ocenaabsolwentów PANS pod kątem wymagań pracodawców, analiza potrzeb edukacyjnych regionu/pracodawców/institucji.

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale Nauk o Zdrowiu Powiślańskiej Akademii Nauk Stosowanych zawiera opracowane narzędzia (ankiety) do badania opinii dotyczących oceny przygotowania zawodowego absolwenta – badanie prowadzone wśród w/w pracodawców.

Interesariusze zewnątrzni – pracodawcy podczas zatrudniania absolwentów kierunku pielęgniarstwo WNoZ Powiślańskiej Akademii Nauk Stosowanych kierują się przede wszystkim:

- doświadczeniem zawodowym,
- umiejętnościami praktycznymi (uzyskanym m.in. na praktykach),
- dyspozycyjnością,
- wykształceniem wyższym,
- uprawnieniami i kwalifikacjami zawodowymi.

Ponadto wg pracodawców potencjalny pracownik powinien być:

- zdecydowany,
- sumienny i uczciwy,
- zdyscyplinowany,
- ambitny.

Powinien posiadać:

- umiejętność planowania i organizowania pracy,
- umiejętność pracy w zespole,
- kreatywne myślenie.

1.12 Wnioski z analizy wyników monitoringu karier zawodowych absolwentów

W myśl Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r.

(Dz. U. 2023, poz. 742 z późn. zm.), Powiślańska Akademia Nauk Stosowanych realizuje wieloetapowy, cykliczny system monitorowania losów zawodowych swoich absolwentów.

Monitoringiem karier zawodowych w Powiślańskiej Akademii Nauk Stosowanych objęci są absolwenci wszystkich kierunków studiów i form studiów (studia stacjonarne, studia niestacjonarne, studia pierwszego stopnia) prowadzonych przez uczelnię. Wypełniane na różnych etapach kariery zawodowej ankiety pomagają Władzom Uczelni bliżej poznać i lepiej zrozumieć związki zachodzące między treściami programów studiów, procesem studiowania, efektami kształcenia oraz przebiegiem i rezultatami karier zawodowych absolwentów Powiślańskiej Akademii Nauk Stosowanych. Wyniki stanowią dla nas cenne źródło wniosków towarzyszących ocenie dydaktyki i warunków studiowania.

Śledzenie losów zawodowych absolwentów jest jednym z głównych elementów wdrożonego Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia funkcjonującego w Powiślańskiej Akademii Nauk Stosowanych.

Jednostką odpowiedzialną za realizację procesu monitorowania losów zawodowych absolwentów jest Komisja ds. Jakości Kształcenia. Do zadań Komisji w tym zakresie należy:

- opracowanie ujednoliconej elektronicznej wersji formularza zgody/braku zgody na udział w badaniu dotyczącym karier zawodowych absolwentów;
- przyjmowanie i przekazywanie do dziekanatu formularz za zgody/braku zgody na udział w badaniu, dołączanego do teczki studenta;
- nadzorowanie prac nad strukturą Bazy Absolwentów, tworzonej na podstawie formularza zgody udziału w badaniu,
- rozsyłanie informacji do absolwentów pocztą elektroniczną,
- nadzorowanie procesu ankietowania;
- przeprowadzanie telefonicznego wywiadu z absolwentami, którzy nie wypełnili ankiety we wskazanym terminie;
- gromadzenie danych statystycznych;
- opracowanie wersji końcowych raportów z badań wraz formułowaniem wniosków z badań we współpracy z socjologami;
- publikowanie i przekazywanie raportów z badań Władzom Uczelni, Kierunkowym Komisjom Programowo-Dydaktycznym, Koordynatorowi ds. Jakości Kształcenia i wszystkim zainteresowanym.

We właściwym czasie do każdego z absolwentów Wydziału Nauk o Zdrowiu, przy pomocy zintegrowanego systemu zarządzania uczelnią, wysyłana jest prośba o wypełnienie ankiety. Ponadto, po 3 latach od ukończenia studiów absolwentom, którzy wyrazili zgodę na badanie, przesyłany jest drogą mailową link do anonimowej ankiety. Celem ankiety jest poznanie dalszych planów edukacyjnych i/lub sytuacji zawodowej uczestników badania.

Szczegółowy zakres i charakterystyka prawidłowego przebiegu procesu badawczego została określona w procedurze monitorowania losów zawodowych absolwentów.

1.13 Podstawy prawne kształcenia praktycznego

- Ustawa z dnia 3 lipca 2018 – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższymi nauce (Dz. U. 2018, poz. 1669),
- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2023, poz. 742 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. 2022, poz. 2702),
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. 2020, poz. 226),
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 roku w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. 2018, poz. 2218),
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego (Dz. U. 2021, poz. 755 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego (Dz.U.2025 poz. 821),
- Statut Powiślańskiej Akademii Nauk Stosowanych,
- Regulamin Studiów.

2. Opis efektów uczenia się

2.1 Ogólne efekty uczenia się

Tabela. 2 Opis ogólnych efektów uczenia się dla kierunku pielęgniarstwo drugiego stopnia

Ogólne efekty uczenia się	
w zakresie wiedzy zna i rozumie:	
1.	omawia zasady i metody monitorowania stanu zdrowia pacjenta oraz realizacji działań promocyjno - profilaktycznych w populacji osób zdrowych;
2.	omawia standardy realizacji zaawansowanych i samodzielnych świadczeń pielęgniarstwa;

3.	omawia mechanizmy działania produktów leczniczych i zasady ich ordynowania;
4.	omawia wytyczne terapeutyczne i standardy opieki pielęgniarskiej w chorobach przewlekłych;
5.	omawia zasady i metody edukacji osób zdrowych i chorych w chorobach przewlekłych;
6.	przedstawia rolę pielęgniarki w koordynowanej opiece zdrowotnej;
7.	omawia problematykę zarządzania zespołami pielęgniarskimi i organizacjami opieki zdrowotnej;
8.	omawia uwarunkowania rozwoju jakości usług zdrowotnych;
9.	omawia regulacje prawne dotyczące wykonywania zawodu pielęgniarki i udzielania świadczeń zdrowotnych;
10.	metodologię badań naukowych i zasady ich prowadzenia;
11.	omawia wymagania dotyczące przygotowywania publikacji naukowych;
12.	omawia kierunki rozwoju pielęgniarstwa w Europie i na świecie;
13.	omawia zasady udzielania świadczeń zdrowotnych w opiece długoterminowej;
14.	omawia uwarunkowania kulturowe i religijne sprawowania opieki pielęgniarskiej nad pacjentami różnych narodowości i wyznań;
15.	omawia metodykę kształcenia zawodowego przeddyplomowego i podyplomowego;
w zakresie umiejętności potrafi:	
1.	monitoruje stan zdrowia dzieci i osób dorosłych, w tym osób starszych, oraz wdrażać działania edukacyjne i promocyjno-profilaktyczne;
2.	rozwiązuje problemy zawodowe, szczególnie związane z podejmowaniem decyzji w sytuacjach trudnych, wynikających ze specyfiki zadań zawodowych i warunków ich realizacji;
3.	dobiera, zleca i interpretuje badania diagnostyczne w ramach posiadanych uprawnień;
4.	opracowuje program edukacji terapeutycznej pacjenta z chorobą przewlekłą, prowadzić tę edukację i dokonywać ewaluacji tego programu;
5.	samodzielnie pielęgnuje pacjenta z raną przewlekłą i przetoką;
6.	koordynuje opiekę zdrowotną nad pacjentem w systemie ochrony zdrowia;
7.	ordynuje leki, środki specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyroby medyczne, w tym wystawiać na nie recepty lub zlecenia;
8.	udziela samodzielnych porad zdrowotnych w zakresie posiadanych kompetencji zawodowych;
9.	tworzy standardy opieki pielęgniarskiej oraz wdrażać je do praktyki pielęgniarskiej;
10.	stosuje odpowiednie przepisy prawa w działalności zawodowej;
11.	określa zapotrzebowanie pacjentów na opiekę pielęgniarską oraz opracowywać założenia pielęgniarskiej polityki kadrowej;
12.	komunikuje się z pacjentem, uwzględniając uwarunkowania kulturowe i wyznaniowe;
13.	organizuje i nadzoruje pracę zespołu pielęgniarskiego i personelu pomocniczego;
14.	prowadzi badania naukowe i upowszechnia ich wyniki;
15.	wykorzystuje wyniki badań naukowych i światowy dorobek pielęgniarstwa dla rozwoju praktyki pielęgniarskiej;
16.	zapewnia opiekę pacjentowi wentylovanemu mechanicznie w warunkach opieki długoterminowej stacjonarnej i domowej;
17.	stosować metodykę nauczania oraz ewaluacji w realizacji zadań z zakresu kształcenia zawodowego;
w zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:	
1.	dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników z poszanowaniem różnic światopoglądowych i kulturowych;
2.	formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;

3.	okazywania dbałości o prestiż związany z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i solidarność zawodową;
4.	rozwiązywania złożonych problemów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i wskazuje priorytety w realizacji określonych zadań;
5.	ponoszenia odpowiedzialność za realizowane świadczenia zdrowotne;
6.	wykazywania profesjonalnego podejście do strategii marketingowych przemysłu farmaceutycznego i reklamy jego produktów.

Tabela. 3 Uniwersalne charakterystyki poziomów w Polskiej Ramy Kwalifikacji – poziom 7

UNIERSALNE CHARAKTERYSTYKI POZIOMÓW W PRK – POZIOM 7		
Wiedza/ zna i rozumie:	w pogłębiony sposób wybrane fakty, teorie, metody oraz złożone zależności między nimi, także w powiązaniu z innymi dziedzinami różnorodne, złożone uwarunkowania i aksjologiczny kontekst prowadzonej działalności	P7U_W
Umiejętności/ potrafi:	wykonywać zadania oraz formułować i rozwiązywać problemy, z wykorzystaniem nowej wiedzy, także z innych dziedzin samodzielnie planować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać innych w tym zakresie, komunikować się ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców, odpowiednio uzasadniać stanowiska	P7U_U
Kompetencje społeczne/ jest gotów do:	tworzenia i rozwijania wzorów właściwego postępowania w środowisku pracy i życia podejmowania inicjatyw, krytycznej oceny siebie oraz zespołów i organizacji, w których uczestniczy, przewodzenia grupie i ponoszenia odpowiedzialności za nią	P7U_K

2.3 Szczegółowe efekty uczenia się

Opis zakładanych efektów uczenia się dla kierunku studiów na określonym poziomie i profilu uwzględnia uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia, określone w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. 2020, poz. 226) oraz charakterystyki drugiego stopnia określone w Rozporządzeniu MNISW z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6–8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. 2018, poz. 2218) oraz Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego (Dz. U. 2021, poz. 755 z późn. zm.).

Tabela. 4 Opis szczegółowych efektów uczenia się (nauki społeczne i humanistyczne) dla kierunku pielęgniarstwo drugiego stopnia i odniesienie ich do charakterystyk pierwszego i drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji

Kod opisu efektu uczenia się	Opis kierunkowego efektu uczenia się Po ukończeniu studiów absolwent posiada/zna/potrafi/wykazuje:	Charakterystyki pierwszego stopnia PRK	Charakterystyki drugiego stopnia PRK
A. NAUKI SPOŁECZNE I HUMANISTYCZNE (psychologia zdrowia, prawo w praktyce pielęgniarstwa, zarządzanie w pielęgniarstwie, dydaktyka medyczna, pielęgniarstwo wielokulturowe, język angielski)			
WIEDZA W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:			
A.W1.	omawia modele i podejścia stosowane w psychologii zdrowia		P7S_WG
A.W2.	charakteryzuje znaczenie wsparcia społecznego i psychologicznego w zdrowiu i chorobie	P7U_W	P7S_WG
A.W3.	omawia teorie stresu psychologicznego, zależności między stresem a stanem zdrowia oraz inne psychologiczne determinanty zdrowia		P7S_WG
A.W4.	omawia podejście salutogenetyczne podmiotowych uwarunkowań optymalnego stanu zdrowia i podejście patogenetyczne uwarunkowane chorobą		P7S_WK
A.W5.	omawia procesy adaptacji człowieka do życia z przewlekłą chorobą i uwarunkowania tych procesów		P7S_WK
A.W6.	przedstawia skutki prawne zdarzeń medycznych		P7S_WK
A.W7.	omawia istotę błędów medycznych w pielęgniarstwie w kontekście niepowodzenia w działaniach terapeutyczno-pielęgnacyjnych		P7S_WK
A.W8.	omawia system ubezpieczeń w zakresie odpowiedzialności cywilnej		P7S_WK
A.W9.	omawia uwarunkowania prawne przetwarzania danych wrażliwych w systemie ochrony zdrowia		P7U_W
A.W10.	przedstawia poziomy uprawnień do udzielenia świadczeń zdrowotnych przez pielęgniarkę w odniesieniu do poziomów kwalifikacji pielęgniarstwa	P7S_WG	
A.W11.	omawia metody zarządzania w systemie ochrony zdrowia	P7S_WG	
A.W12.	omawia zasady funkcjonowania organizacji i budowania struktur	P7S_WG	
A.W13.	charakteryzuje pojęcie kultury organizacyjnej i czynników ją determinujących	P7S_WG	
A.W14.	omawia mechanizmy podejmowania decyzji w zarządzaniu	P7S_WG	
A.W15.	omawia style zarządzania i znaczenie przywództwa w rozwoju pielęgniarstwa	P7S_WK	
A.W16.	omawia zasady świadczenia usług pielęgniarstwa i sposób ich finansowania	P7S_WK	
A.W17.	omawia specyfikę funkcji kierowniczych, w tym istotę delegowania zadań	P7S_WK	

A.W18.	charakteryzuje metody diagnozy organizacyjnej, koncepcję i teorię zarządzania zmianą oraz zasady zarządzania strategicznego	P7U_W	P7S_WK
A.W19.	charakteryzuje problematykę zarządzania zasobami ludzkimi		P7S_WG
A.W20.	omawia uwarunkowania rozwoju zawodowego pielęgniarek		P7S_WG
A.W21.	omawia naukowe podstawy Ergonomii w środowisku pracy		P7S_WG
A.W22.	omawia modele i strategie zarządzania jakością		P7S_WG
A.W23.	omawia podstawowe pojęcia z zakresu dydaktyki medycznej		P7S_WK
A.W24.	charakteryzuje zasady przygotowania działalności dydaktycznej		P7S_WG
A.W25.	klasyfikuje metody nauczania i środki dydaktyczne stosowane w kształceniu przeddyplomowym i podyplomowym		P7S_WG
A.W26.	przedstawia Europejską Konwencję o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności		P7S_WK
A.W27.	omawia teorię pielęgniarstwa wielokulturowego Madeleine Leininger		P7U_W
A.W28.	omawia kulturowe uwarunkowania zapewnienia opieki z uwzględnieniem zachowań zdrowotnych i podejścia do leczenia	P7S_WG	
A.W29.	przedstawia różnice kulturowe i religijne w postrzeganiu człowieka i w komunikacji międzykulturowej.	P7S_WG	
UMIEJĘTNOŚCI W zakresie umiejętności absolwent potrafi:			
A.U1.	wskazuje rolę wsparcia społecznego i psychologicznego w opiece nad osobą zdrowia i chorą	P7U_U	P7S_UW
A.U2.	wskazuje metody radzenia sobie ze stresem		P7S_UW
A.U3.	ocenia zdarzenia w praktyce zawodowej pielęgniarstwa w kontekście zgodności z przepisami prawa oraz możliwości i sposobów dochodzenia roszczeń, a także wskazuje możliwości rozwiązywania danego problemu		P7S_UW
A.U4.	kwalifikuje daną sytuację zawodową w odniesieniu do prawa cywilnego, karnego i zawodowego		P7S_UW
A.U5.	analizuje przyczyny błędów medycznych i proponuje działania zapobiegawcze		P7S_UW
A.U6.	analizuje strukturę zadań zawodowych pielęgniarek w kontekście posiadanych kwalifikacji		P7S_UW
A.U7.	stosuje metody analizy strategicznej niezbędne dla funkcjonowania podmiotów wykonujących działalność leczniczą		P7S_UW
A.U8.	organizuje i nadzoruje prace zespołów pielęgniarstwa		P7S_UW
A.U9.	stosuje różne metody podejmowania decyzji zawodowych i zarządczych		P7S_UW
A.U10.	planuje zasoby ludzkie, wykorzystując różne metody, organizuje rekrutację pracowników i realizuje proces adaptacji zawodowej		P7S_UO
A.U11.	opracowuje plan rozwoju zawodowego własnego i podległego personelu pielęgniarstwa		P7S_UO

A.U12.	przygotowuje opisy stanowisk pracy dla pielęgniarek oraz zakresy obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności		P7S_UO
A.U13.	opracowuje harmonogramy pracy personelu w oparciu o ocenę zapotrzebowania na opiekę pielęgniarską		P7S_UO
A.U14.	nadzoruje jakość opieki pielęgniarskiej w podmiotach wykonujących działalność leczniczą, w tym przygotowuje ten podmiot do zewnętrznej oceny jakości		P7S_UO
A.U15.	dobiera odpowiednie środki i metody nauczania w działalności dydaktycznej		P7S_UW
A.U16.	dokonuje weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się i organizacji procesu kształcenia zawodowego		P7S_UW
A.U17.	wykorzystuje w pracy zróżnicowanie w zakresie komunikacji interpersonalnej wynikające z uwarunkowań kulturowych, etnicznych, religijnych i społecznych		P7S_UW
A.U18.	stosuje w praktyce założenia teorii pielęgniarstwa wielokulturowego Madeleine Leininger		P7S_UW
A.U19.	rozpoznaje kulturowe uwarunkowania żywieniowe i transfuzjologiczne		P7S_UW
A.U20.	uwzględnia uwarunkowania religijne i kulturowe potrzeb pacjentów w opiece zdrowotnej		P7S_UW
A.U21.	porozumiewa się w języku angielskim na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Kształcenia Językowego		P7S_UW

Tabela. 5 Opis szczegółowych efektów uczenia się (zaawansowana praktyka pielęgniarska) dla kierunku pielęgniarstwo drugiego stopnia i odniesienie ich do charakterystyk pierwszego i drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji

Kod opisu efektu uczenia się	Opis kierunkowego efektu uczenia się Po ukończeniu studiów absolwent posiada/zna/potrafi/wykazuje:	Charakterystyki pierwszego stopnia PRK	Charakterystyki drugiego stopnia PRK
B. ZAAWANSOWANA PRAKTYKA PIELĘGNIARSKA			
(farmakologia i ordynowanie produktów leczniczych; pielęgniarstwo epidemiologiczne; endoskopia; poradnictwo w pielęgniarstwie; koordynowana opieka zdrowotna; promocja zdrowia i świadczenia profilaktyczne; opieka i edukacja terapeutyczna w chorobach przewlekłych, w tym: niewydolność krążenia i zaburzenia rytmu, nadciśnienie tętnicze, niewydolność oddechowa, leczenie nerkozastępcze, cukrzyca, choroba nowotworowa, rany przewlekłe i przetoki, ból, leczenie żywieniowe, tlenoterapia ciągła i wentylacja mechaniczna, zaburzenia układu nerwowego, zaburzenia zdrowia psychicznego)			
WIEDZA			
W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:			
B.W1.	omawia mechanizmy działania produktów leczniczych oraz ich przemiany w ustroju zależne od wieku i problemów zdrowotnych	P7U_W	P7S_WG
B.W2.	przedstawia regulacje prawne związane z refundacją leków, wyrobów medycznych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego		P7S_WG

B.W3.	omawia zasady ordynowania produktów leczniczych zawierających określone substancje czynne, z wyłączeniem leków zawierających substancje bardzo silnie działające, środki odurzające i substancje psychotropowe, oraz określonych wyrobów medycznych, w tym wystawiania na nie recepty lub zleceń		P7S_WG
B.W4.	wymienia objawy i omawia skutki uboczne działania leków zawierających określone substancje czynne		P7S_WG
B.W5.	omawia założenia organizacji i nadzoru epidemiologicznego w zakładach opieki zdrowotnej		P7S_WG
B.W6.	omawia uwarunkowania występowania, kontroli oraz profilaktyki zakażeń szpitalnych w różnych oddziałach szpitalnych, z uwzględnieniem czynników etologicznych, w tym patogenów alarmowych	P7U_W	P7S_WG
B.W7.	omawia zasady planowania, opracowania, wdrażania i nadzorowania działań zapobiegawczych oraz przeciwepidemicznych		P7S_WG
B.W8.	przedstawia organizację i funkcjonowanie pracowni endoskopowej oraz zasady wykonywania procedur endoskopowych		P7S_WG
B.W9.	omawia diagnostyczne i terapeutyczne możliwości endoskopii w zakresie przewodu pokarmowego, dróg oddechowych, urologii, ginekologii, laryngologii, anestezjologii i ortopedii		P7S_WG
B.W10.	omawia zasady prowadzenia dokumentacji medycznej obowiązujące w pracowni endoskopowej	P7U_W	P7S_WG
B.W11.	omawia założenia teoretyczne poradnictwa w pracy pielęgniarki bazujące na regulacjach prawnych i transteoretycznym modelu zmiany (Prochaska i DiClemente)		P7S_WG
B.W12.	omawia predyktory funkcjonowania człowieka zdrowego i chorego, z uwzględnieniem choroby przewlekłej		P7S_WG
B.W13.	omawia metody oceny stanu zdrowia pacjenta w poradnictwie pielęgniarskim		P7S_WG
B.W14.	omawia zasady postępowania terapeutycznego w przypadku najczęstszych problemów zdrowotnych		P7S_WG
B.W15.	zasady doboru badań diagnostycznych i interpretacji ich wyników w zakresie posiadanych uprawnień zawodowych		P7S_WG
B.W16.	przedstawia modele opieki koordynowanej funkcjonujące w Rzeczypospolitej Polskiej i w wybranych państwach		P7S_WG
B.W17.	omawia regulacje prawne w zakresie koordynacji opieki zdrowotnej nad świadczeniobiorcą w systemie ochrony zdrowia		P7S_WG
B.W18.	omawia zasady koordynowania programów zdrowotnych oraz procesu organizacji i udzielania świadczeń zdrowotnych w różnych obszarach systemu ochrony zdrowia	P7U_W	P7S_WG
B.W19.	omawia zasady funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych w opiece zdrowotnej		P7S_WG

B.W20.	omawia założenia i zasady opracowania standardów postępowania pielęgniarskiego z uwzględnieniem praktyki opartej na dowodach naukowych w medycynie (<i>evidence based medicine</i>) i w pielęgniarstwie (<i>evidence basednursing practice</i>)	P7U_W	P7S_WK
B.W21.	omawia założenia i zasady tworzenia oraz ewaluacji programów zdrowotnych oraz metody edukacji terapeutycznej		P7S_WK
B.W22.	omawia zakres profilaktyki i prewencji chorób zakaźnych, chorób społecznych i chorób cywilizacyjnych		P7S_WK
B.W23.	charakteryzuje procedurę i zakres bilansu zdrowiadziecka i osoby dorosłej		P7S_WG
B.W24.	omawia badania profilaktyczne oraz programy profilaktyczne finansowane ze środków publicznych przez Narodowy Fundusz Zdrowia		P7S_WG
B.W25.	omawia zasady postępowania diagnostyczno-terapeutycznego i opieki nad pacjentami z nadciśnieniem tętniczym, zaburzeniami rytmu serca, przewlekłą niewydolnością krążenia oraz nowoczesne technologie wykorzystywane w terapii i monitorowaniu pacjentów z chorobami układu krążenia		P7S_WG
B.W26.	omawia patomechanizm, zasady, objawy, diagnostykę i postępowanie pielęgniarskie w przewlekłej niewydolności oddechowej		P7S_WG
B.W27.	omawia technikę badania spirometrycznego	P7S_WG	
B.W28.	omawia standardy specjalistycznej opieki pielęgniarskiej nad pacjentem w przebiegu leczenia nerkozastępczego w technikach przerywanych i technikach ciągłych (<i>Continuous Renal Replacement Therapy, CRRT</i>)	P7U_W	P7S_WG
B.W29.	omawia zasady funkcjonowania stacji dializ oraz leczenia nerkozastępczego (ciągła ambulatoryjna dializa otrzewnowa CADO, ambulatoryjna dializa otrzewnowa ADO, hemodializa, hiperalimentacja)		P7S_WG
B.W30.	omawia przyczyny i zasady postępowania diagnostyczno-terapeutycznego oraz opieki nad pacjentami z niewydolnością narządową		P7S_WK
B.W31.	omawia zasady opieki nad pacjentem przed i po przeszczepieniu narządów	P7U_W	P7S_WG
B.W32.	omawia zasady i metody prowadzenia edukacji terapeutycznej pacjenta, jego rodziny i opiekuna w zakresie samoobserwacji i samopielęgnacji wkurzycy, astmie i przewlekłej obturacyjnej chorobie płuc		P7S_WG
B.W33.	omawia patomechanizm cukrzycy, astmy i przewlekłej obturacyjnej choroby płuc oraz powikłania i zasady koordynacji działań związanych z prowadzeniem edukacji terapeutycznej		P7S_WG
B.W34.	omawia etiopatogenezę nowotworzenia, epidemiologię i profilaktykę chorób nowotworowych		P7S_WG
B.W35.	omawia zasady leczenia i opieki nad pacjentem z chorobą nowotworową, w tym terapii spersonalizowanej		P7S_WG
B.W36.	omawia zasady i sposoby pielęgnowania pacjenta po radioterapii i chemioterapii		P7S_WK
B.W37.	omawia metody rozpoznawania reakcji pacjenta na chorobę i leczenie onkologiczne		P7S_WK
B.W38.	omawia metody oceny ran przewlekłych i ich klasyfikację	P7S_WG	

B.W39.	omawia nowoczesne metody terapii oraz rolę hiperbarii tlenowej i terapii podciśnieniowej w procesie leczenia najczęściej występujących ran przewlekłych, w szczególności owrzodzeń żylnych, owrzodzeń niedokrwienne, odleżyn, odmrożeń, zespołu stopy cukrzycowej	P7U_W	P7S_WG
B.W40.	omawia zasady doboru opatrunków w leczeniu ran przewlekłych		P7S_WG
B.W41.	zasady przygotowania pacjenta i jego rodziny w zakresie profilaktyki występowania ran oraz ich powikłań		P7S_WG
B.W42.	omawia zasady oceny funkcjonowania przetoki jelitowej i moczowej oraz ich powikłań		P7S_WG
B.W43.	omawia zasady przygotowania pacjenta z przetoką jelitową i moczową oraz jego rodziny do samoobserwacji i samoopieki oraz zasady doboru sprzętu stomijnego i jego refundacji		P7S_WG
B.W44.	omawia metody oceny bólu w różnych sytuacjach klinicznych i farmakologiczne oraz niefarmakologiczne metody jego leczenia	P7U_W	P7S_WG
B.W45.	omawia zasady współpracy z zespołem żywieniowym w planowaniu i realizacji metod, technik oraz rodzajów żywienia dojelitowego i pozajelitowego w ramach profilaktyki powikłań		P7S_WG
B.W46.	omawia zasady stosowania nowoczesnych metod tlenoterapii, monitorowania stanu pacjenta leczonego tlenem i toksyczności tlenu		P7S_WG
B.W47.	omawia wskazania i zasady stosowania wentylacji mechanicznej inwazyjnej i nieinwazyjnej oraz możliwe powikłania jej zastosowania		P7S_WG
B.W48.	omawia wpływ choroby przewlekłej na funkcjonowanie psychofizyczne człowieka i kształtowanie więzi międzyludzkich		P7S_WK
B.W49.	omawia przyczyny, objawy i przebieg depresji, zaburzeń lękowych oraz uzależnień		P7S_WK
B.W50.	zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentem z zaburzeniami psychicznymi, w tym depresją i zaburzeniami lękowymi oraz pacjentem uzależnionym		P7S_WK
B.W51.	omawia zakres pomocy i wsparcia w ramach świadczeń oferowanych osobom z problemami zdrowia psychicznego i ich rodzinom lub opiekunom		P7S_WK
B.W52.	omawia zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentem z zaburzeniami układu nerwowego, w tym chorobami degeneracyjnymi.		P7S_WK
UMIĘJĘTNOŚCI			
W zakresie umiejętności absolwent potrafi:			
B.U1.	dobiera i przygotowuje zapis form recepturowych leków zawierających określone substancje czynne, na podstawie ukierunkowanej oceny stanu pacjenta	P7U_U	P7S_UW
B.U2.	interpretuje charakterystyki farmaceutyczne produktów leczniczych		P7S_UW
B.U3.	ordynuje leki, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyroby medyczne oraz wystawia na nie recepty lub zlecenia		P7S_UW
B.U4.	dobiera i zleca środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyroby medyczne w zależności od potrzeb pacjenta		P7S_UW
B.U5.	stosuje zasady zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych oraz nadzoru epidemiologicznego w różnych zakładach opieki zdrowotnej		P7S_UW

B.U6.	planuje i przeprowadza edukację personelu w zakresie profilaktyki i zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych	P7U_U	P7S_UW
B.U7.	wykorzystuje wskaźniki jakości zarządzania opieką pielęgniarską w nadzorze epidemiologicznym		P7S_UW
B.U8.	uczy pacjenta i jego rodzinę postępowania przed planowanym i po wykonanym procesie diagnostyki i terapii endoskopowej		P7S_UW
B.U9.	współuczestniczy w procesie diagnostyki i terapii endoskopowej		P7S_UW
B.U10.	prowadzi dokumentację medyczną w pracowni endoskopowej		P7S_UW
B.U11.	diagnozuje zagrożenia zdrowotne pacjenta z chorobą przewlekłą		P7S_UW
B.U12.	ocenia adaptację pacjenta do choroby przewlekłej	P7U_U	P7S_UW
B.U13.	udziela porad osobom zagrożonym uzależnieniami i uzależnionym wykorzystując transteoretyczny model zmian (Prochaska i DiClemente)		P7S_UW
B.U14.	przygotowuje materiały edukacyjne dla pacjenta i jego rodziny w ramach poradnictwa zdrowotnego		P7S_UW
B.U15.	wykorzystuje zasoby technologiczne dla potrzeb poradnictwa zawodowego	P7U_U	P7S_UK
B.U16.	dobiera i stosuje metody oceny stanu zdrowia pacjenta w ramach udzielania porad pielęgniarskich		P7S_UK
B.U17.	dokonuje wyboru i zlecać badania diagnostyczne w ramach posiadanych uprawnień zawodowych		P7S_UW
B.U18.	wdraża działanie terapeutyczne w zależności od oceny stanu pacjenta w ramach posiadanych uprawnień zawodowych		P7S_UW
B.U19.	koordynuje realizację świadczeń zdrowotnych dla pacjentów ze schorzeniami przewlekłymi		P7S_UK
B.U20.	opracowuje diagnozę potrzeb zdrowotnych i plan organizacji opieki oraz leczenia na poziomie organizacji i międzyinstytucjonalnym		P7S_UW
B.U21.	planuje i koordynuje proces udzielania świadczeń zdrowotnych, z uwzględnieniem kryterium jakości i efektywności		P7S_UW
B.U22.	dostosowuje do rozpoznanych potrzeb zdrowotnych dostępne programy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej	P7S_UK	
B.U23.	wdraża programy promocji zdrowia dla pacjentów i ich rodzin	P7U_U	P7S_UK
B.U24.	stosuje wybrane metody edukacji zdrowotnej		P7S_UW
B.U25.	prowadzi działania w zakresie profilaktyki i prewencji chorób zakaźnych, chorób społecznych i chorób cywilizacyjnych		P7S_UW
B.U26.	reaguje na swoje zagrożenia zdrowotne występujące w środowisku zamieszkania, edukacji i pracy		P7S_UW
B.U27.	przygotowuje pacjenta z nadciśnieniem tętniczym, przewlekłą niewydolnością krążenia i zaburzeniami rytmu serca do samoopieki i samopielęgnacji		P7S_UK

B.U28.	planuje i przeprowadza edukację terapeutyczną pacjenta, jego rodziny i opiekuna w zakresie samoobserwacji i samopielęgnacji przy nadciśnieniu tętniczym, w przewlekłej niewydolności krążenia i przy zaburzeniach rytmu serca	P7U_U	P7S_UK	
B.U29.	wykorzystuje nowoczesne technologie informacyjne do monitorowania pacjentów z chorobami układu krążenia		P7S_UK	
B.U30.	wykonuje badania spirometryczne i interpretuje jego wynik		P7S_UW	
B.U31.	sprawuje specjalistyczną opiekę pielęgniarską nad pacjentem w przebiegu leczenia nerkozastępczego w technikach przerywanych oraz technikach ciągłych (<i>Continuius Renal Replacement Therapy, CRRT</i>)	P7U_U	P7S_UW	
B.U32.	planuje i przeprowadza edukację terapeutyczną pacjenta, jego rodziny i opiekuna w zakresie samoobserwacji i samopielęgnacji podczas dializy i hemodializy		P7S_UK	
B.U33.	planuje i sprawuje opiekę pielęgniarską nad pacjentem z niewydolnością narządową, przed i po przeszczepieniu narządów		P7S_UK	
B.U34.	wykorzystuje aktualną wiedzę w celu zapewnienia wysokiego poziomu edukacji terapeutycznej pacjentów chorych na cukrzycę, ich rodzin i opiekunów		P7S_UW	
B.U35.	planuje i koordynuje opiekę nad pacjentem chorym na cukrzycę		P7S_UW	
B.U36.	motywuje pacjenta chorego na cukrzycę do radzenia sobie z chorobą i do współpracy w procesie leczenia		P7S_UU	
B.U37.	planuje opiekę nad pacjentami z wybranymi chorobami nowotworowymi leczonymi systemowo		P7S_UW	
B.U38.	stosuje metody i środki łagodzące skutki uboczne chemioterapii i radioterapii		P7S_UW	
B.U39.	rozpoznaje sytuację psychologiczną pacjenta i jego reakcje na chorobę oraz proces leczenia, a także udziela mu wsparcia motywacyjno – edukacyjnego		P7U_U	P7S_UW
B.U40.	ocenia i klasyfikuje rany przewlekłe		P7S_UW	
B.U41.	dobiera opatrunki z uwzględnieniem rodzaju i stanu rany	P7S_UW		
B.U42.	przygotowuje pacjenta i jego rodzinę do profilaktyki, samokontroli i pielęgnacji rany	P7S_UW		
B.U43.	stosuje nowoczesne techniki pielęgnacji przetok jelitowych i moczowych	P7S_UW		
B.U44.	przygotowuje pacjenta ze stomią do samoopieki oraz zapewnia doradztwo w doborze sprzętu stomijnego	P7S_UW		
B.U45.	ocenia natężenie bólu według skal z uwzględnieniem wieku pacjenta i jego stanuklinicznego	P7S_UW		
B.U46.	dobiera i stosuje metody leczenia farmakologicznego bólu oraz stosuje metody nefarmakologicznego leczenia bólu w zależności od stanu klinicznego pacjenta	P7S_UW		
B.U47.	monitoruje skuteczność leczenia przeciwbólowego	P7S_UW		

B.U48.	prowadzi edukację pacjenta w zakresie samokontroli i samopielęgnacji w terapii bólu	P7U_U	P7S_UK
B.U49.	wykorzystuje standaryzowane narzędzia w przeprowadzaniu oceny stanu odżywienia pacjenta		P7S_UW
B.U50.	monitoruje stan ogólny pacjenta w czasie leczenia żywieniowego		P7S_UW
B.U51.	prowadzi żywienie dojelitowe z wykorzystaniem różnych technik, w tym pompy perystaltycznej i żywienia pozajelitowego drogą żył centralnych i obwodowych		P7S_UW
B.U52.	przygotowuje sprzęt i urządzenia do wdrożenia wentylacji mechanicznej inwazyjnej, w tym wykonuje test aparatu		P7S_UW
B.U53.	obsługuje respirator w trybie wentylacji nieinwazyjnej		P7S_UW
B.U54.	przygotowuje i stosuje sprzęt do prowadzenia wentylacji nieinwazyjnej		P7S_UW
B.U55.	zapewnia pacjentowi wentylowanemu mechanicznie w sposób inwazyjny kompleksową opiekę pielęgniarską		P7S_UW
B.U56.	komunikuje się z pacjentem wentylowanym mechanicznie z wykorzystaniem alternatywnych metod komunikacji	P7U_U	P7S_UK
B.U57.	ocenia potrzeby zdrowotne pacjenta z zaburzeniami psychicznymi, w tym depresją i zaburzeniami lękowymi oraz pacjenta uzależnionego, a także planuje interwencje zdrowotne		P7S_UK
B.U58.	analizuje i dostosowuje do potrzeb pacjenta dostępne programy promocji zdrowia psychicznego		P7S_UK
B.U59.	rozpoznaje sytuację życiową pacjenta w celu zapobiegania jego izolacji społecznej		P7S_UK
B.U60.	prowadzi psychoedukację pacjenta z zaburzeniami psychicznymi, w tym depresją i zaburzeniami lękowymi, oraz pacjenta uzależnionego i jego rodziny (opiekuna), a także stosuje treningi umiejętności społecznych jako formę rehabilitacji psychiatrycznej		P7S_UK
B.U61.	sprawuje zaawansowaną opiekę pielęgniarską nad pacjentem z zaburzeniami układu nerwowego, w tym z chorobami degeneracyjnymi.		P7S_UW

Tabela. 6 Opis szczegółowych efektów uczenia się (zaawansowana praktyka pielęgniarska) dla kierunku pielęgniarstwo drugiego stopnia i odniesienie ich do charakterystyk pierwszego i drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Kod opisu efektu uczenia się	Opis kierunkowego efektu uczenia się Po ukończeniu studiów absolwent posiada/zna/potrafi/wykazuje:	Charakterystyki pierwszego stopnia PRK	Charakterystyki drugiego stopnia PRK
C. BADANIA NAUKOWE I ROZWÓJ PIELĘGNIARSTWA			
(badania naukowe w pielęgniarstwie, statystyka medyczna, informacja naukowa, praktyka pielęgniarska oparta na dowodach naukowych, pielęgniarstwo w perspektywie międzynarodowej, seminarium dyplomowe)			
WIEDZA			
W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:			
C.W1.	omawia kierunki, zakres i rodzaj badań naukowych		P7S_WG

	w pielęgniarstwie		
C.W2.	przedstawia reguły dobrych praktyk w badaniach naukowych	P7W_U	P7S_WG
C.W3.	charakteryzuje metody i techniki badawcze stosowane w badaniach naukowych w pielęgniarstwie		P7S_WG
C.W4.	omawia zasady przygotowania baz danych do analiz statystycznych		P7S_WG
C.W5.	omawia narzędzia informatyczne, testy statystyczne i zasady opracowywania wyników badań naukowych		P7S_WG
C.W6.	przedstawia źródła naukowej informacji medycznej		P7S_WG
C.W7.	omawia sposoby wyszukiwania informacji naukowej w bazach danych	P7W_U	P7S_WG
C.W8.	omawia zasady praktyki opartej na dowodach naukowych w medycynie (<i>evidence based medicine</i>) i w pielęgniarstwie (<i>evidence based nursing practice</i>)		P7S_WG
C.W9.	omawia systemy kształcenia przeddyplomowego i podyplomowego pielęgniarek w wybranych państwach członkowskich unii europejskiej.		P7S_WK
C.W10.	omawia procedurę uznawania kwalifikacji zawodowych pielęgniarek w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach członkowskich Unii Europejskiej		P7S_WK
C.W11.	omawia systemy opieki pielęgniarskiej i współczesne kierunki rozwoju opieki pielęgniarskiej		P7S_WK
C.W12.	omawia zasady dostępu obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej do świadczeń zdrowotnych w świetle prawa Unii Europejskiej		P7S_WK
C.W13.	przedstawia rolę i priorytety polityki zdrowotnej Światowej Organizacji Zdrowia oraz Komisji Europejskiej		P7S_WK
UMIEJĘTNOŚCI			
W zakresie umiejętności absolwent potrafi:			
C.U1.	wskazuje kierunki i zakres badań naukowych w pielęgniarstwie		P7S_UW
C.U2.	planuje badanie naukowe i omawia jego cel oraz spodziewane wyniki		P7S_UW
C.U3.	przeprowadza badanie naukowe, prezentuje i zinterpretuje jego wyniki oraz odnosi je do aktualnego stanu wiedzy	P7U_U	P7S_UW
C.U4.	przygotowuje bazę danych do obliczeń statystycznych		P7S_UW
C.U5.	stosuje testy parametryczne i nieparametryczne dla zmiennych zależnych i niezależnych		P7S_UW
C.U6.	korzysta ze specjalistycznej literatury naukowej krajowej i zagranicznej, naukowych baz danych i informacji oraz danych przekazywanych przez międzynarodowe organizacje i stowarzyszenia pielęgniarskie		P7S_UW
C.U7.	przygotowuje rekomendacje w zakresie opieki pielęgniarskiej w oparciu o dowody naukowe		P7S_UW

Tabela. 7 Opis szczegółowych efektów uczenia się (kompetencje społeczne) dla kierunku pielęgniarstwo drugiego stopnia i odniesienie ich do charakterystyk pierwszego i drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Kod opisu efektu uczenia się	Opis kierunkowego efektu uczenia się Po ukończeniu studiów absolwent posiada/zna/potrafi/wykazuje:	Charakterystyki pierwszego stopnia PRK	Charakterystyki drugiego stopnia PRK
KOMPETENCJE SPOŁECZNE W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:			
K1	dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników z poszanowaniem różnic światopoglądowych i kulturowych;	P7U_K	P7S_KR
K2	formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;		P7S_KK
K3	okazywania dbałości o prestiż związany z wykonywaniem zawodu pielęgniarstwa i solidarności zawodową;		P7S_KO
K4	rozwiązywania złożonych problemów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarstwa i wskazywania priorytetów w realizacji określonych zadań;		P7S_KR
K5	ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne;		P7S_KR
K6	wykazywania profesjonalnego podejścia do strategii marketingowych przemysłu farmaceutycznego i reklamy jego produktów.		P7S_KR

3. Opis programu studiów

3.1 Zajęcia zorganizowane – liczba godzin i punktów ECTS

Tabela. 8 Szczegółowy podział na grupy zajęć, przedmioty wraz z przydziałem godzin i punktów ECTS

Lp.	NAZWA PRZEDMIOTU	Godziny	ECTS
A. Nauki społeczne i humanistyczne			
1.	Psychologia zdrowia	36	3,5
2.	Prawo w praktyce pielęgniarstwa	33	3
3.	Zarządzanie w pielęgniarstwie	54	5
4.	Dydaktyka medyczna	33	3,5
5.	Pielęgniarstwo wielokulturowe	24	2
6.	Język angielski	90	6
Razem - nauki społeczne i humanistyczne		270	23
B. Zaawansowana praktyka pielęgniarstwa			

1.	Farmakologia i ordynowanie produktów leczniczych	24	2
2.	Podstawowa opieka zdrowotna (gabinet pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej i gabinet lekarza podstawowej opieki zdrowotnej)	20	1
3.	Pielęgniarstwo epidemiologiczne	12	1
4.	Endoskopia	24	2,5
5.	Pracownia endoskopowa	40	2
6.	Poradnictwo w pielęgniarstwie	30	3,5
7.	Koordynowana opieka zdrowotna	18	1,5
8.	Promocja zdrowia i świadczenia profilaktyczne	39	3
9.	Opieka i edukacja terapeutyczna w chorobach przewlekłych: niewydolność krążenia i zaburzenia rytmu, nadciśnienie tętnicze	62	3
10.	Opieka i edukacja terapeutyczna w chorobach przewlekłych: niewydolność oddechowa, tlenoterapia ciągła i wentylacja mechaniczna	45	3,5
11.	Wentylacja mechaniczna długoterminowa w opiece stacjonarnej i domowej (oddział intensywnej terapii, oddział chorób płuc i poradnia leczenia domowego tlenem)	40	2
12.	Opieka i edukacja terapeutyczna w chorobach przewlekłych: leczenie nerkozastępcze	42	3
13.	Opieka i edukacja terapeutyczna w chorobach przewlekłych: cukrzyca	33	3
14.	Opieka i edukacja terapeutyczna w chorobach przewlekłych: choroba nowotworowa, leczenie żywieniowe	39	3
15.	Opieka onkologiczna	40	2
16.	Opieka i edukacja terapeutyczna w chorobach przewlekłych: ból	42	3,5
17.	Opieka i edukacja terapeutyczna w chorobach przewlekłych: rany przewlekłe i przetoki	42	3
18.	Opieka i edukacja terapeutyczna w chorobach przewlekłych: zaburzenia układu nerwowego	39	3
19.	Opieka i edukacja terapeutyczna w chorobach przewlekłych: zaburzenia zdrowia psychicznego	39	2,5
20.	Edukacja terapeutyczna w wybranych chorobach przewlekłych	40	2
Razem zaawansowana praktyka pielęgniarska		710	50
C. Badania naukowe i rozwój pielęgniarstwa			
1.	Statystyka medyczna	24	3,5
2.	Informacja naukowa	18	2
3.	Praktyka pielęgniarska oparta na dowodach naukowych	18	2,5
4.	Pielęgniarstwo w perspektywie międzynarodowej	18	2
5.	Badania naukowe w pielęgniarstwie	39	3
6.	Seminarium magisterskie, Przygotowanie pracy dyplomowej i przygotowanie do egzaminu dyplomowego	53	2
7.		0	20
Razem – Badania naukowe i rozwój pielęgniarstwa oraz ECTS przygotowanie pracy dyplomowej i przygotowanie do egzaminu dyplomowego		170	35

Zajęcia uzupełniające do dyspozycji Uczelni			
1.	Turystyka zdrowotna	9	1
2.	Depresja, wypalenie i jakość życia	12	1,5
4.	Opieka pielęgniarska nad pacjentem z chorobami krwi	21	1,5
5.	Tworzenie biznesplanu	18	1
6.	Chirurgia naczyniowa, opieka pielęgniarska nad chorym ze schorzeniami naczyń	21	1
Razem zajęcia uzupełniające, bez zajęć do wyboru		81	6
Standard: 5% (≥6 ECTS)			
1.	Immunologia / Dermatologia	9	1
2.	Laryngologia /Zarządzanie jakością	9	1
3.	Komunikacja medyczna /Patologia i rehabilitacja mowy	36	2
4.	Coaching w pielęgniarstwie/ Okulistyka	15	2
Razem zajęcia uzupełniające do wyboru		69	6
Razem zajęcia uzupełniające, w tym zajęcia do wyboru		150	12
RAZEM		1300	120

Wskaźniki charakteryzujące program studiów

Tabela. 9 Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu kształcenia

Wskaźniki charakteryzujące program studiów	
Nazwa wskaźnika	Liczba ECTS
Liczba punktów ECTS konieczna do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia	120
Liczba semestrów konieczna do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia	4
Liczba punktów ECTS przyporządkowana do zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów	110
Liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z praktycznym przygotowaniem zawodowym służących zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych (dla kierunków o profilu praktycznym)	88,5
Liczba punktów ECTS do dyspozycji Uczelni, przyporządkowana do zajęć uzupełniających efekty uczenia się w grupach zajęć A, B, C razem	12
Liczba punktów ECTS do dyspozycji Uczelni, przyporządkowana do zajęć uzupełniających efekty uczenia się w grupach zajęć A, B, C – zajęcia do wyboru	6
Liczba punktów ECTS przyporządkowana do zajęć z języka angielskiego	6
Liczba punktów ECTS za przygotowanie pracy dyplomowej i przygotowanie do egzaminu dyplomowego	20

Liczba punktów ECTS przyporządkowana do zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość	12
---	----

3.2 Zakres praktyk zawodowych

Tabela 10 Zakres praktyk zawodowych

Zakres praktyk zawodowych	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Opieka onkologiczna	40	2
Edukacja terapeutyczna w wybranych chorobach przewlekłych	40	2
Wentylacja mechaniczna długoterminowa w opiece stacjonarnej i domowej (oddział intensywnej terapii, oddział chorób płuc i poradnia leczenia domowego tlenem)	40	2
Pracownia endoskopowa	40	2
Podstawowa opieka zdrowotna (gabinet pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej i gabinet lekarza podstawowej opieki zdrowotnej)	20	1
Zarządzanie w pielęgniarstwie	20	1
Razem	200	10

3.3 Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne

Tabela. 11 Formy zajęć dla poszczególnych grup zajęć związane z praktycznym przygotowaniem do zawodu, służące zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych

Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne														
Grupy zajęć	Godziny razem	S	ECT S S	Ć	ECTS Ć	ĆS	ECTS ĆS	kon	E kon	ZP	ECTS ZP	PZ	ECTS PZ	ECTS razem
A. Nauki społeczne i humanistyczne	198			100	8			78	7			20	1	16
B. Zaawansowana praktyka pielęgniarska	545			201	14,5	81	5,5	21	1,5	62	3,5	180	9	34
C. Badania naukowe i rozwój pielęgniarstwa (w tym przygotowanie pracy dyplomowej i przygotowanie do egzaminu dyplomowego)	143	53	22	9	1,5			81	8,5					32
Zajęcia uzupełniające, w tym zajęcia do wyboru	84	21	1,5	39	3			24	2					6,5
Razem	970	74	23,5	349	27	81	5,5	204	19	62	3,5	200	10	88,5

Legenda:

S – seminarium

Ć – ćwiczenia
ĆS – ćwiczenia symulacyjne
Kon - konwersatoria
ZP – zajęcia praktyczne
PZ – praktyka zawodowa

3.4 Przedmioty do wyboru

Tabela. 12 Przedmioty do wyboru, w ramach zajęć uzupełniających

Zajęcia uzupełniające do dyspozycji Uczelni, do wyboru	Liczba godzin	Liczba ECTS
Immunologia lub Dermatologia	9	1
Laryngologia lub Zarządzanie jakością	9	1
Coaching w pielęgniarstwie lub Okulistyka	15	2
Komunikacja medyczna/Patologia i rehabilitacja mowy	36	2
Razem zajęcia uzupełniające do wyboru	69	6

Absolwentom studiów pierwszego stopnia, którzy rozpoczęli kształcenie przed rokiem akademickim 2016/2017 i nie ukończyli kursu specjalistycznego, o którym mowa w art. 15a ust. 2 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (t.j. Dz. U. 2022 poz. 2702.) Uczelnia zapewni możliwość realizacji kursu, w ramach którego studenci osiągną założone efekty uczenia się w zakresie ordynowania leków i wypisywania recept, kurs będzie realizowany w wymiarze 36 godzin.

Zgodnie ze standardem kształcenia (Załącznik nr 4 do Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego (Dz. U. 2021, poz. 755 z późn. zm.) część I. B. pkt. 2.3., umożliwia się studentom będącym absolwentami studiów pierwszego stopnia, którzy rozpoczęli kształcenie przed rokiem akademickim 2016/2017 i nie ukończyli kursu specjalistycznego, o którym mowa w art. 15a ust. 2 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (t.j. Dz. U. 2022 r., poz. 2702), osiągnięcie szczegółowych efektów uczenia się określonych dla studiów pierwszego stopnia w zakresie wystawiania recept na leki, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyroby medyczne, niezbędne do kontynuacji leczenia w ramach realizacji zleceń lekarskich.

Zajęcia do wyboru stanowią 5% ogólnej liczby punktów ECTS, które zostały przypisane do programu studiów na kierunku pielęgniarstwo drugiego stopnia.

3.5 Harmonogram realizacji programu studiów

Harmonogram realizacji programu studiów z podziałem na semestry, z uwzględnieniem

przedmiotów i formy zajęć oraz godzin i punktów ECTS przypisanych do każdej formy zajęć umieszczony jest na stronie internetowej Uczelni.

3.6 Opis przedmiotów zajęć

Opis przedmiotów zajęć wraz z przypisaniem do każdego przedmiotu efektów uczenia się oraz treści programowych, form i metod kształcenia, liczby punktów ECTS oraz sposobów weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów uczenia się wskazane są w kartach do poszczególnych przedmiotów.

4. Metody i formy kształcenia

W realizacji programu studiów na kierunku pielęgniarstwo wykorzystywane są następujące metody kształcenia:

- metody podające (służą przyswajaniu/ asymilacji przekazywanej wiedzy, głównie poprzez wykład informacyjny, opis, objaśnienie),
- metody problemowe (służą samodzielnemu dochodzeniu do wiedzy, oparte są na twórczej aktywności poznawczej, polegającej na rozwiązywaniu problemów, np. wykład problemowy, metoda przypadków, dyskusja),
- metody praktyczne (ułatwiają studentom bezpośrednio poznanie rzeczywistości oraz pozwalają na wykorzystanie posiadanej przez nich wiedzy w rozwiązywaniu problemów praktycznych, np. pokaz, instruktaż, ćwiczenia, symulacje medyczne, pielęgnacyjne itd.

Na kierunku pielęgniarstwo stosowane są następujące formy kształcenia:

- wykłady,
- konwersatoria,
- ćwiczenia, w tym ćwiczenia symulacyjne,
- seminaria dyplomowe,
- zajęcia praktyczne,
- praktyki zawodowe,
- zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość na platformie MSTeams,
- samokształcenie – ukierunkowywane przez nauczycieli prowadzących i odpowiedzialnych za dany przedmiot.

Wykłady prowadzone są dla całego rocznika w aulach wyposażonych w sprzęt

multimedialny (prowadzący ma do dyspozycji komputer, projektor i/lub rzutnik slajdów). Zajęcia wykładowe służą głównie przekazywaniu i strukturyzacji wiedzy – prezentacji definicji, wyjaśnianiu pojęć i problemów. Wykłady pozwalają studentom nabyć umiejętności uchwycenia i zarejestrowania podstawowych treści z zakresu dyscypliny naukowej, do której przyporządkowany jest kierunek pielęgniarstwo (nauki o zdrowiu jako dyscyplina wiodąca).

Ćwiczenia prowadzone są w mniej licznych grupach studentów zgodnie z właściwymi rozporządzeniami instytucji nadzorujących uczelnię. Prowadzący oraz studenci – w zależności od realizowanych zajęć – dysponują stosownym wyposażeniem sal dydaktycznych. Ćwiczenia są aktywną formą zajęć dydaktycznych w czasie, których studenci samodzielnie próbują rozwiązać postawione problemy, a w razie potrzeby korzystają z pomocy prowadzącego. Na ćwiczeniach większy nacisk jest położony na metody problemowe i praktyczne oraz wykorzystywanie aktywizujących form prowadzenia zajęć. Należą do nich: dyskusja, praca w grupie, prezentacje multimedialne, przygotowywanie i prezentacja referatów. Zajęcia ćwiczeniowe, laboratoryjne i seminaryjne pozwalają na nawiązanie dwustronnej komunikacji ze studentami i dają możliwość oceny nie tylko stopnia zapamiętywania wiadomości, ale także ich rozumienia. Ważne jest zapewnienie komunikacji pomiędzy prowadzącym zajęcia a grupą studentów, tak aby spostrzeżenia dotyczące realizacji celów kształcenia były przekazywane na bieżąco.

Ćwiczenia symulacyjne prowadzone są w małych grupach do 8 studentów. Nauczyciele przedmiotu – praktycy oraz studenci – w zależności od potrzeb – dysponują stosowanym wyposażeniem pracowni umiejętności praktycznych w Centrum Symulacji Medycznej dla pielęgniarek. Głównym celem symulacji jest imitowanie lub naśladowanie określonych kompetencji lub schematów działania w celu nauki lub testowania umiejętności. Zaletą symulacji jest to, że umożliwia ona studentowi wykonanie zadania lub poradzenie sobie z scenariuszem klinicznym w otoczeniu podobnym do rzeczywistego, bez narażania pacjenta na niebezpieczeństwo, co pomaga w uczeniu się oraz doskonaleniu umiejętności. Symulacja pozwala na naukę skomplikowanych czynności na manekinach, bez konieczności wykonywania, często poraż pierwszy, czynności medycznych na pacjentach. Studenci uczą się określonych umiejętności, podejmowania decyzji klinicznych, komunikacji i pracy zespołowej w środowisku, które jest bezpieczne zarówno dla pacjenta, jak i dla studenta. Symulacja jest techniką stosowaną w edukacji w celu rozwijania umiejętności i doświadczenia uczących się poprzez wierne odtworzenie warunków oraz sytuacji na bazie specjalnie przygotowanych scenariuszy, opartych na rzeczywistych zdarzeniach spotykanych w praktyce klinicznej. Symulacje zapewniają studentom bardzo dobre warunki

do ćwiczenia i sprawdzania poziomu nabytych umiejętności klinicznych, zarówno technicznych, jak i nietechnicznych, przy równoczesnym braku ryzyka dla pacjenta.

Seminaria dyplomowe są formą zajęć związaną z przygotowaniem i przedstawieniem pracy dyplomowej studenta. Na seminariach dyplomowych student nabywa m.in. umiejętności: zaplanowania układu/zawartości swojej pracy, syntetycznej wypowiedzi, korzystania ze specjalistycznej literatury naukowej krajowej i zagranicznej, pozyskiwania informacji z naukowych baz danych, przygotowywania zwartych opracowań pisemnych. Dzięki tej formie zajęć promotorzy prowadzący seminaria ukierunkowują studentów na samodzielne wykorzystanie wyników badań naukowych i światowego dorobku pielęgniarstwa, informują o formie i stylu pisania pracy, pomagają zaplanować badanie naukowe i określić jego cel, podają przykładowe tematy, które mogą zostać zrealizowane w formie magisterskiej pracy dyplomowej, o praktycznym charakterze. Na seminariach dyplomowych student uczy się prezentować i interpretować wyniki własnych badań oraz odnosić je do aktualnego stanu wiedzy. Uwieńczenie seminarium stanowi opracowanie pracy dyplomowej na poziomie magisterskim.

Zajęcia praktyczne odbywają się w grupach studenckich 4 – 8 osobowych. Zajęcia w grupach 4 osobowych realizowane są w oddziałach intensywnej terapii, pediatrycznych oraz w podstawowej opiece zdrowotnej. Zajęcia praktyczne realizowane są pod kierunkiem i bezpośrednim nadzorem nauczyciela akademickiego.

Konsultacje – na początku roku akademickiego wykładowcy podają do wiadomości studentom terminy, godziny i miejsce konsultacji. Istnieje również możliwość mailowego kontaktowania się z prowadzącymi zajęcia.

4. Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe

Podczas kształcenia praktycznego, w skład, którego wchodzi zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe studentka/student zdobywa umiejętności potrzebne do wykonywania zawodu pielęgniarki/pielęgniarsza zgodnie z obowiązującymi efektami uczenia się dla kierunku Pielęgniarstwo zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza denty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego (Dz. U. 2021, poz. 755 z późn. zm.).

4.1 Cel kształcenia praktycznego

Kształcenie praktyczne jest integralną częścią edukacji na kierunku pielęgniarstwo, którego celem jest przygotowanie studenta do realizacji zadań zawodowych.

Celem zajęć praktycznych realizowanych w toku studiów z poszczególnych dziedzin pielęgniarstwa jest prawidłowe przekazanie wiedzy i zdobycie przez studenta określonych umiejętności, niezbędnych do wykonywania zadań zawodowych w zakresie świadczenia opieki zdrowotnej, promocji i edukacji zdrowotnej, rozwoju praktyki pielęgniarstwa, badań naukowych oraz kształtowanie postaw etycznych.

Celem praktyki zawodowej jest kształtowanie, doskonalenie i utrwalenie umiejętności zawodowych w zakresie opieki nad pacjentem/pacjentką niezależnie od wieku, poznanie specyfiki pracy pielęgniarki w różnych zakładach/instytucjach podmiotu leczniczego oraz kształtowanie samodzielności decydowania i działania w zakresie funkcji pielęgniarstwa (*zał. Regulamin kształcenia praktycznego*).

Szczegółowy wykaz umiejętności przeznaczony do realizacji w ramach zajęć praktycznych i praktyk zawodowych oraz metody ich weryfikacji załączone zostały w sylabusach przedmiotowych i dzienniku kształcenia praktycznego.

Kształtowanie umiejętności praktycznych w warunkach naturalnych poprzedzone jest nabywaniem umiejętności w warunkach symulowanych.

4.2 Zasady kształcenia praktycznego

Kształcenie praktyczne realizowane jest w dwóch, zróżnicowanych pod względem realizacji formach – jako **zajęcia praktyczne** i **praktyki zawodowe**. Obie ww. formy mają na celu wykształcenie umiejętności realizacji praktycznych zadań zawodowych w oparciu o posiadaną wiedzę teoretyczną oraz z wykorzystaniem kompetencji miękkich.

W całym cyklu kształcenia na kierunku pielęgniarstwo obowiązuje odbycie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych określonych w harmonogramie realizacji programu studiów w wymiarze zgodnym ze standardem kształcenia.

Harmonogram realizacji programu studiów określa rodzaj zajęć praktycznych i praktyki zawodowej, czas trwania oraz semestr i rok studiów, na którym zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne są realizowane. Zajęciom praktycznym i praktykom zawodowym przypisuje się punkty ECTS zgodnie z programem studiów, których liczba opisana jest w sylabusach.

Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe odbywają się w grupach studenckich 4 – 8

osobowych. Zajęcia w grupach 4 osobowych realizowane są w oddziałach intensywnej terapii, pediatrycznych oraz w podstawowej opiece zdrowotnej.

Kształcenie służące osiągnięciu efektów uczenia się w grupach zajęć A, B i C jest prowadzone przez nauczycieli akademickich lub inne osoby, posiadających kompetencje zawodowe lub naukowe oraz doświadczenie w zakresie właściwym dla prowadzonych zajęć.

Kształcenie służące osiągnięciu efektów uczenia się w grupie zajęć A, B i C, w ramach zajęć obejmujących treści kształcenia z zakresu opieki pielęgniarstwa, jest prowadzone przez nauczycieli akademickich lub inne osoby, posiadających prawo wykonywania zawodu pielęgniarki oraz co najmniej roczną praktykę zawodową w zakresie właściwym dla prowadzonych zajęć.

Praktyki zawodowe są prowadzone pod kierunkiem osoby posiadającej prawo wykonywania zawodu pielęgniarki będącej pracownikiem danego podmiotu wykonującego działalność leczniczą, w którym odbywa się praktyka, a nadzór nad realizacją praktyk sprawuje opiekun praktyk z uczelni.

Opiekun praktyk monitoruje postępy studentki/studenta w zdobywaniu umiejętności, kompetencji nabytych w ramach praktyk oraz ocenia i poświadcza efekty uczenia się (pracy studenta) w *Dzienniku kształcenia praktycznego*.

Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe realizowane są w formie zblokowanej, co oznacza, że jeden tydzień zajęć to 40 godzin dydaktycznych, przy czym 1 godzina dydaktyczna to 45 minut.

Nadzór nad przebiegiem zajęć praktycznych i praktyk zawodowych pod względem programowym i organizacyjnym został opisany w Regulaminie kształcenia praktycznego.

4.3 Wymiar i zakres zajęć praktycznych i praktyk zawodowych

Tabela 13 Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe – formy i liczba godzin

Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe	zajęcia praktyczne	praktyki zawodowe	suma godzin
A. Nauki społeczne i humanistyczne			
Zarządzanie w pielęgniarstwie		20	20
B. Zaawansowana praktyka pielęgniarstwa			
Podstawowa opieka zdrowotna (gabinet pielęgniarki podstawowej opieki zdrowia i gabinet lekarza podstawowej opieki zdrowotnej)		20	20
Pracownia endoskopowa		40	40
Opieka i edukacja terapeutyczna w chorobach przewlekłych; niewydolność krążenia i zaburzenia rytmu, nadciśnienie tętnicze	20		20
Wentylacja mechaniczna długoterminowa w opiece stacjonarnej i domowej (oddział intensywnej terapii, oddział chorób płuc i poradnia leczenia domowego tlenem)		40	40

Opieka i edukacja terapeutyczna w chorobach przewlekłych; leczenie nerkozastępcze	21		21
Opieka onkologiczna		40	40
Opieka i edukacja terapeutyczna w chorobach przewlekłych; ból	21		21
Edukacja terapeutyczna w wybranych chorobach przewlekłych		40	40
Suma godzin	62	200	262

4.4 Rodzaj i wymiar godzin w semestrach dla zajęć praktycznych i praktyk zawodowych

Tabela 14 Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe – rodzaj i wymiar godzin w semestrach

Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe	zajęcia praktyczne	praktyki zawodowe	suma godzin	semestr 1		semestr 2		semestr 3		semestr 4	
				ZP	PZ	ZP	PZ	ZP	PZ	ZP	PZ
Opieka i edukacja terapeutyczna w chorobach przewlekłych; leczenie nerkozastępcze	21		21			21					
Opieka onkologiczna		40	40				40				
Edukacja terapeutyczna w wybranych chorobach przewlekłych		40	40				40				
Opieka i edukacja terapeutyczna w chorobach przewlekłych; niewydolność krążenia i zaburzenia rytmu, nadciśnienie tętnicze	20		20					20			
Wentylacja mechaniczna długoterminowa w opiece stacjonarnej i domowej (oddział intensywnej terapii, oddział chorób płuc i poradnia leczenia domowego tlenem)		40	40						40		
Zarządzanie w pielęgniarstwie		20	20								21
Pracownia endoskopowa		40	40								40
Podstawowa opieka zdrowotna (gabinet pielęgniarki podstawowej opieki zdrowia i gabinet lekarza podstawowej opieki zdrowotnej)		20	20								20
Opieka i edukacja terapeutyczna w chorobach przewlekłych; ból	21		21					21			
suma godzin	62	200	262	0	0	21	80	41	40	0	81
		262		0	101	81	81				

4.5 Infrastruktura prowadzenia kształcenia praktycznego i dobór placówek

Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe mają na celu umożliwienie osiągnięcia efektów uczenia się ujętych w grupach zajęć A i B.

Dobór placówek do realizacji kształcenia praktycznego odbywa się na podstawie kryteriów określonych przez Uczelnię (*załącznik do Regulaminu kształcenia praktycznego*), uwzględniających osiągnięcie efektów uczenia się.

Praktyczna nauka zawodu organizowana poza strukturą Uczelni odbywa się na podstawie umowy lub porozumienia zawartego pomiędzy Uczelnią, a podmiotem realizującym kształcenie praktyczne (*załącznik do Regulaminu kształcenia praktycznego*).

Zajęcia praktyczne są realizowane przez studentów w ciągu roku akademickiego, zgodnie z harmonogramem zajęć praktycznych określonym przez Uczelnię, we wskazanych placówkach i pod nadzorem nauczycieli akademickich PANS na zajęciach praktycznych.

Praktyki zawodowe odbywają się w ciągu roku i mogą być realizowane przez studentkę/studenta w miejscu przez niego wskazanym (zgodnie z daną dziedziną pielęgniarstwa) i pod nadzorem opiekuna z ramienia placówki.

Proces kształcenia odbywa się z wykorzystaniem infrastruktury pozwalającej na osiągnięcie efektów uczenia się.

Praktyki zawodowe odbywają się w podmiotach wykonujących działalność leczniczą, z którymi uczelnia zawarła umowy lub porozumienia, w szczególności w oddziałach szpitalnych oraz gabinetach podstawowej opieki zdrowotnej (pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej i lekarza podstawowej opieki zdrowotnej).

5. Warunki zaliczenia kształcenia praktycznego

Warunki i kryteria zaliczenia zajęć praktycznych zostały zawarte w adekwatnych sylabusach. Natomiast warunki zaliczenia praktyki zawodowej zostały opisane w Regulaminie kształcenia praktycznego i Dzienniku kształcenia praktycznego.

6. Metody weryfikacji i oceny osiągania przez studentów efektów uczenia się

6.1 Metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się:

Weryfikacja założonych efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia wymaga zastosowania zróżnicowanych form oceniania studentów, adekwatnych do obszarów, których dotyczą efekty. Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

są szczegółowo opisane są sylabusach dla poszczególnych zajęć, z uwzględnieniem ich formy, a także dzienniku kształcenia praktycznego.

W ramach poszczególnych przedmiotów weryfikacja efektów uczenia się odbywa się na dwóch poziomach: poprzez ocenę formatywną (kształtującą), która jest dokonywana w ciągu semestru i służy zarówno studentowi, jak i wykładowcy do oszacowania postępów w nauce i weryfikacji metod kształcenia oraz ocenę sumatywną (podsumowującą) pod koniec semestru, pozwalającą stwierdzić czy i w jakim stopniu student osiągnął zakładane efekty uczenia się.

W sporadycznych i indywidualnych przypadkach sprawdzanie efektów uczenia się odbywa się w drodze egzaminu komisyjnego.

Weryfikację osiągniętych efektów uczenia się objętych programem studiów kończy egzamin dyplomowy, który składa się z części teoretycznej wraz z obroną pracy dyplomowej, które zostały opisane w Regulaminie dyplomowania na studiach drugiego stopnia na kierunku pielęgniarstwo (załącznik 4).

Adekwatność przyjętych dla kierunku efektów uczenia się oceniana jest nie tylko przez samych studentów (m.in. za pomocą kwestionariusza ewaluacyjnego), ale także przez nauczycieli akademickich realizujących poszczególne przedmioty i pracodawców zaangażowanych w prace Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w PANS.

W zakresie wiedzy:

Efekty uczenia się w obszarze wiedzy sprawdzane są za pomocą egzaminów pisemnych lub ustnych. W zakresie egzaminów pisemnych stosowane są eseje, raporty, krótkie ustrukturyzowane pytania oraz testy: wielokrotnego wyboru (MCQ), wielokrotnej odpowiedzi (MRQ), wyboru Tak/Nie oraz testy dopasowania odpowiedzi.

Ocena prac pisemnych - indywidualnych i zespołowych, takich jak: pisemne sprawdziany wiadomości obejmujące pytania zamknięte lub/ i otwarte, konspekty zajęć, analizę przypadku (case study), projekty i programy postępowania usprawniającego, portfolio, przygotowanie artykułu do publikacji, przygotowanie abstraktu wystąpienia konferencyjnego, komunikatu z badań.

Egzaminy ustne są standaryzowane oraz ukierunkowane w stronę sprawdzenia wiedzy na poziomie wyższym niż sama znajomość faktów (np. poziom zrozumienia, umiejętność analizy, syntezy, rozwiązywania problemów).

Ocena prezentacji i wystąpień indywidualnych i zespołowych, takich jak: prezentacje ustne, prezentacje ustne oparte o przygotowane materiały wizualne z wykorzystaniem multimediiów, wypowiedzi ustne w powiązaniu z analizowaną literaturą (także w języku obcym), aktami prawnymi. Wykorzystane są opisy przypadków klinicznych, na podstawie których student ustala i prezentuje plan specjalistycznej opieki pielęgniarstwa.

W zakresie umiejętności:

Sprawdzenie osiągnięcia umiejętności praktycznych zarówno tych, które dotyczą komunikowania się, jak i proceduralnych (manualnych) wymaga bezpośredniej obserwacji studenta demonstrującego umiejętność: w czasie tradycyjnego egzaminu lub też egzaminu standaryzowanego (OSCE – *Objective Structured Clinical Examination*) i jego modyfikacji (Mini-CEX).

Ocena działań praktycznych, takich jak: udział w dyskusji, panelu dyskusyjnym, debacie, „burzy mózgów”, odgrywanie ról, prowadzone hospitacje zajęć pracy studenta w ramach praktyk zawodowych, mini-projekty badawcze, aktywność w czasie zajęć praktycznych, działalność w wolontariacie, udział w konferencji naukowej bądź seminarium, aktywność w studenckim kole naukowym, projektowanie i wykonanie środków dydaktycznych, praca w grupie zadaniowej.

W zakresie postaw społecznych

Sprawdzenie osiągnięć w zakresie postaw społecznych oceniana jest na podstawie eseju refleksyjnego, przedłużonej obserwacji przez opiekuna (nauczyciela prowadzącego), oceny 360° (na podstawie opinii nauczycieli, pacjentów, innych współpracowników), oceny przez kolegów i samooceny dokonanej przez studenta.

Ocena efektów uczenia się jest zgodna z zapisem w Regulaminie studiów.

6.2 Zaliczenie warunkowe przedmiotu

Student, który uzyskał ocenę niedostateczną z zaliczenia przedmiotu może przystąpić w sesji poprawkowej do egzaminu tylko jeden raz. W przypadku uzyskania na egzaminie w pierwszym terminie oceny niedostatecznej lub nieprzystąpienia do egzaminu w tym terminie (utrata terminu), studentowi przysługuje prawo do zdawania egzaminu w terminie poprawkowym (drugi termin).

W przypadku niezyskania pozytywnej oceny w terminie poprawkowym student kierowany jest na warunkowe zezwolenie na podjęcie studiów w następnym semestrze pod rygorem zdania egzaminu (zaliczenia przedmiotu) w terminie ustalonym przez Prorektora ds. Dydaktycznych.

Opłata z tytułu zaliczenia warunkowego jest zgodna z regulaminem opłat PANS. Student może ubiegać się o komisyjne sprawdzenie wiadomości.

7. Proces dyplomowania

Zasady prowadzenia egzaminu dyplomowego i obrony pracy dyplomowej zostały zawarte w Regulaminie dyplomowania na studiach drugiego stopnia na kierunku pielęgniarstwo (załącznik 4).

8. Osoby prowadzące kształcenie

W Powiślańskiej Akademii Nauk Stosowanych na Wydziale Nauk o Zdrowiu kształcenie teoretyczne i praktyczne prowadzone jest przez wykwalifikowaną kadrę nauczycieli akademickich i opiekunów praktyk, zgodnie z dziedziną prowadzonych zajęć.

- 1) Kształcenie służące osiągnięciu efektów uczenia się w grupach zajęć A, B i C jest prowadzone przez nauczycieli akademickich lub inne osoby, posiadających kompetencje zawodowe lub naukowe oraz doświadczenie w zakresie właściwym dla prowadzonych zajęć.
- 2) Kształcenie służące osiągnięciu efektów uczenia się w grupie zajęć A, B i C w ramach zajęć obejmujących treści kształcenia w zakresie zaawansowanej praktyki pielęgniarstwa jest prowadzone przez nauczycieli akademickich lub inne osoby, posiadających prawo wykonywania zawodu pielęgniarki oraz co najmniej roczną praktykę zawodową w zakresie właściwym dla prowadzonych zajęć.
- 3) Zajęcia praktyczne są prowadzone przez nauczycieli akademickich lub inne osoby, posiadające prawo wykonywania zawodu pielęgniarki oraz co najmniej roczną praktykę zawodową w zakresie właściwym dla prowadzonych zajęć.
- 4) Praktyki zawodowe są prowadzone pod kierunkiem osoby posiadającej prawo wykonywania zawodu pielęgniarki (opiekuna praktyk), będącej pracownikiem danego podmiotu wykonującego działalność leczniczą, w którym odbywa się praktyka, a nadzór nad realizacją praktyk zawodowych sprawuje opiekun praktyk z PANS.

Ponadto nauczyciele akademiccy prowadzący kształcenie praktyczne w zakresie ćwiczeń i zajęć praktycznych oraz opiekunowie praktyk zawodowych posiadają tytuł specjalisty oraz ukończone kursy kwalifikacyjne w dziedzinie pielęgniarstwa zgodnej z kierunkiem prowadzonych zajęć oraz posiadają kursy specjalistyczne, które uzyskali zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 30 września 2016 r. w sprawie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych na podstawie art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. 2024 r., poz. 115).

8.1 Odpowiedzialność nauczyciela prowadzącego zajęcia

W procesie weryfikacji efektów uczenia się prowadzący zajęcia dla kierunku pielęgniarstwo na Wydziale Nauk o Zdrowiu PANS zobowiązany jest do:

- realizacji treści sylabusu dla prowadzonego przedmiotu,
- zapoznania studentów w ciągu 14 dni od rozpoczęcia zajęć z treściami sylabusu przedmiotu oraz zasadami oceniania oraz poinformowaniu o dostępności sylabusu na stronie internetowej Uczelni,
- bieżącej analizy osiągniętych efektów uczenia się przez każdego studenta realizującego prowadzony przedmiot,
- weryfikacji realizacji efektów uczenia się określonych w sylabusie przedmiotu, w odniesieniu do każdego studenta realizującego prowadzony przedmiot,
- stosowania metod weryfikacji efektów uczenia się określonych w sylabusie przedmiotu,
- przestrzegania wymiaru obciążenia pracą studenta określonego w sylabusie,
- przekazywania do Dziekanatu w formie pisemnej i/lub elektronicznej prac studentów zgodnie z procedurą określającą zasady przechowywania dokumentów weryfikujących osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

9. Załączniki do programu studiów

Załącznik 1. Harmonogram realizacji programu studiów z podziałem na semestry, z uwzględnieniem przedmiotów i formy zajęć oraz godzin i punktów ECTS przypisanych do każdej formy zajęć.

Załącznik 2. Opis przedmiotów zajęć wraz z przypisaniem do każdego przedmiotu efektów uczenia się oraz treści programowych, form i metod kształcenia, liczby punktów ECTS oraz sposobów weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów uczenia się.

Załącznik 3. Regulamin kształcenia praktycznego na studiach drugiego stopnia na kierunku pielęgniarstwo.

Załącznik 4. Regulamin dyplomowania na studiach drugiego stopnia na kierunku pielęgniarstwo.

Wykaz tabel

Tabela. 1 Przyporządkowanie punktów ECTS do dziedzin nauki i dyscyplin naukowych na kierunku pielęgniarstwo drugiego stopnia, cykl kształcenia 2024 – 2026.....	4
Tabela. 2 Opis ogólnych efektów uczenia się dla kierunku pielęgniarstwo drugiego stopnia.....	9
Tabela. 3 Uniwersalne charakterystyki poziomów w Polskiej Ramy Kwalifikacji – poziom 7	12
Tabela. 4 Opis szczegółowych efektów uczenia się (nauki społeczne i humanistyczne) dla kierunku pielęgniarstwo drugiego stopnia i odniesienie ich do charakterystyk pierwszego i drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji	13
Tabela. 5 Opis szczegółowych efektów uczenia się (zaawansowana praktyka pielęgniarstwa) dla kierunku pielęgniarstwo drugiego stopnia i odniesienie ich do charakterystyk pierwszego i drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji.....	15
Tabela. 6 Opis szczegółowych efektów uczenia się (zaawansowana praktyka pielęgniarstwa) dla kierunku pielęgniarstwo drugiego stopnia i odniesienie ich do charakterystyk pierwszego i drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji.....	21
Tabela. 7 Opis szczegółowych efektów uczenia się (kompetencje społeczne) dla kierunku pielęgniarstwo drugiego stopnia i odniesienie ich do charakterystyk pierwszego i drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji.....	23
Tabela. 8 Szczegółowy podział na grupy zajęć, przedmioty wraz z przydziałem godzin i punktów ECTS	23
Tabela. 9 Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu kształcenia.....	25
Tabela 10 Zakres praktyk zawodowych.....	26
Tabela. 11 Formy zajęć dla poszczególnych grup zajęć związane z praktycznym przygotowaniem do zawodu, służące zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych.....	26
Tabela. 12 Przedmioty do wyboru, w ramach zajęć uzupełniających.....	27
Tabela 13 Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe – formy i liczba godzin	32
Tabela 14 Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe – rodzaj i wymiar godzin w semestrach.....	34